Informatie over workshops MHOOB4

Ronde 2
15.15-16.15u

2.1 De psychofysiologie van stress en agressie
Peter de Looff - Onderzoeker - De Borg

Agressie is een belangrijk gedragsprobleem van cliënten die (al dan niet binnen forensisch kader) zijn opgenomen binnen De Borg-voorzieningen. Het is het meest voorkomende type gedragsprobleem waarvoor cliënten ter behandeling worden opgenomen. Agressie kent tal van nadelige consequenties voor zowel cliënt als anderen (zoals sociotherapeuten en begeleiders). Stress – of beter gezegd, verhoogde arousal – is een belangrijke, zo niet belangrijkste risicofactor voor agressief gedrag.
In onderhavig project staat de relatie tussen stress (verhoogde arousal) en agressie van cliënten met een LVB centraal. Met behulp van een polsband die huidgeleiding en hartslag meet, wordt het stressniveau van cliënten die veelvuldig agressief gedrag vertonen in kaart gebracht.
Het projectvoorstel heeft 2 grote deelstudies. In de eerste deelstudie ("Volg de cliënt") wordt de relatie tussen stress en agressie onderzocht bij cliënten. Gedurende ongeveer een week zullen zij polsbanden dragen en zullen we zodoende kunnen nagaan of er een relatie is tussen (verhoogde) arousal en een agressie-incident op de groep. Ook kunnen we nagaan hoe de verdeling van stressniveau is tussen verschillende dagdelen etc. In de tweede deelstudie ("Volg de begeleider") zal de aandacht meer worden verlegd naar groepsleiders en sociotherapeuten. We zullen de relatie onderzoeken tussen agressie bij cliënten en het arousalniveau bij groepsleiders. Bij dit onderzoek zullen we ook andere factoren betrekken, waaronder emotionele intelligentie, persoonlijkheidskenmerken, werkgerelateerde stress en burnout-symptomen. Deze workshop geeft een overzicht van het onderzoek en praktische inzichten in het gebruik van deze polsband binnen een klinische setting.

2.2 Zicht op ZIEN - een basisbenadering voor een goede relatieopbouw met cliënten
Patrick Theeven - Science Practitioner - Lunet zorg
Angelique Peters - Gedragsdeskundige - Lunet zorg

In de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking spelen begeleiders een essentiële rol. In de laatste jaren wordt uit onderzoek duidelijk dat de relatie tussen cliënt en begeleider in belangrijke mate de effectiviteit van de geboden ondersteuning bepaalt. De relatie tussen cliënt en begeleider kan worden beschouwd als de basis van waaruit gedrag, emoties en attitudes van cliënten en begeleiders begrepen kunnen worden. Met dit inzicht komt er meer aandacht voor de bekwaamheid van de begeleider om een kwalitatief goede relatie met de cliënt op te kunnen bouwen.
Hiertoe heeft Lunet zorg de basisbenadering ZIEN ontwikkeld. ZIEN gaat over de manier waarop medewerkers op een professionele manier een goede relatie met hun cliënten kunnen opbouwen en behouden. De basisbenadering is opgebouwd uit 4 pijlers: basiscommunicatie, emotionele ontwikkeling, gehechtheid en systemisch denken en werken. Vanuit deze 4 pijlers leren medewerkers de bejegening van een cliënt af te stemmen op de mogelijkheden van die cliënt, rekening houdend met zichzelf. Bij ZIEN wordt uitgegaan van het belang van kennis, bewustzijn en vaardigheden van zowel de medewerker als de cliënt.

In samenwerking met TRANZO (Universiteit van Tilburg) wordt wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd om de effecten van de basisbenadering ZIEN op de relatie tussen cliënt en begeleider in kaart te brengen. Tijdens deze interactieve workshop zullen de deelnemers meegenomen worden in de basisbenadering ZIEN en gaan ondervinden hoe deze scholing kan bijdragen aan een goede relatie met cliënten. Daarbij wordt tevens inzicht gegeven in de wijze waarop deze scholing wetenschappelijk wordt onderzocht.

2.3 Non-violent resistance in de residentiële setting voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking

Katharina Visser - Onderzoeker in Opleiding - VUmc / De Banjaard
Marianne Kasius - Kinder- en jeugdpsychiater - De Banjaard

Non-violent resistance (NVR) of geweldloos verzet is een methode die zich richt op het verminderen van agressie en het vergroten van samenwerking. Voor de doelgroep jeugdigen met een licht verstandelijke beperking (LVB) heeft De Banjaard (een behandelcentrum LVB te Den Haag) deze methode aangepast en een specifieke module ontworpen: NVR-LVB. Deze wordt toegepast in de residentiële setting voor jeugdigen met een LVB. Naar de toepassing hiervan is onderzoek verricht. Aan de hand van de eerste voorlopige resultaten vanuit onze kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeken nemen we de deelnemers mee naar de wereld van de praktijk-onderzoeker. Met behulp van animaties, filmfragmenten en citaten proberen we de informatie zo levendig en interactief over te brengen, als mogelijk. In deze workshop staan we stil bij de uitdagingen en belangen van practice based onderzoek: wat maakt het zo lastig en wat zo waardevol?

2.4 Mentaliseren bevorderende behandeling bij mensen met een licht verstandelijke beperking en emotieregulatieproblematiek en/of een borderline persoonlijkheidsstoornis

Caroline Steman - psychotherapeut - Wier
Sabien Groen - GZ-psycholoog - Wier

Mentalisation Based Treatment (MBT) is een evidence based behandelwijze die primair is ontwikkeld voor een normaal begaafde cliëntenpopulatie met (ernstige) emotieregulatieproblematiek, die veelal wordt gezien bij een borderline persoonlijkheidsstoornis. Bij cliënten met een licht verstandelijke beperking (LVB) zijn naast de cognitieve beperkingen tekorten in de impuls- en emotieregulatie en beperkingen in het sociaal adaptatievermogen basale kenmerken en vaak negatief van invloed op het interpersoonlijk functioneren.
Binnen Wier is sinds 2012 ervaring opgedaan met het in aangepaste vorm toepassen van MBT voor de '(SG)LVB-doelgroep', zowel in individuele therapie als in een doorlopende MBT-groep. Deze methodiek blijkt een belangrijke bijdrage te leveren aan het versterken van de emotieregulatie en de sociale adaptatie en daarmee ook aan het verbeteren van de kwaliteit van de sociale relaties van deze cliënten. Cliënten worden sterker in het reguleren van eigen emoties en in het afstemmen van hun gedrag op de ander, zodat die ander ook weer meer rekening kan houden met de mogelijkheden en behoeften van de cliënt. Dit sluit goed aan bij de wijze waarop binnen Wier al wordt gewerkt: een bejegeningstijl en therapeutische benadering die eigen zeggenschap van cliënten bevordert en die ruimte geeft voor het opdoen van eigen ervaringen (‘probeerruimte’), daar - met ondersteuning - op te reflecteren en het eigen gedrag leren bij te stellen.

Binnen Wier is in de afgelopen 4 jaar goed zicht gekregen op hoe de oorspronkelijke MBT-methode aangepast kan en moet worden voor cliënten met een LVB. Deelnemers aan deze workshop krijgen een korte inleiding over MBT en over MBT bij LVB. Daarna zullen zij vooral actief aan de slag gaan en zelf kunnen ervaren hoe MBT werkt.

2.5 WEET WAT JE KAN - psycho-educatie over LVB: Update en onderzoeksresultaten
Marsja Mulder - Programmaleider autisme en psycho-educatie LVB - Kenniscentrum Trajectum
Monique Delforterie - Onderzoeker - Kenniscentrum Trajectum

Weet wat je kan is een module om met cliënten en hun naasten het gesprek aan te gaan over de rol van een licht verstandelijke beperking (LVB) in hun leven. De module uit 2015 omvat een werkboek voor cliënten, een werkboek voor naasten, een trainershandleiding en een theoretische onderbouwing.
In het eerste deel van de workshop zullen gegevens worden gepresenteerd van effectonderzoek bij een pilotgroep en cijfers over de prevalentie van de risicofactoren waarop de module betrekking heeft.
In het tweede deel zullen de updates op (inter)actieve wijze aan bod komen: Er zullen delen uit de instructiefilm worden getoond waarin cliënten en trainers vertellen over hun ervaringen. En er zal worden ingelogd op het onlineprogramma, dat met hulp van het publiek zal worden doorgenomen. Tenslotte zal ook informatie worden gegeven over de bruikbaarheid van dit EHealthaanbod bij de doelgroep LVB. In maart 2017 loopt een pilotstudie af waarbij cliënten systematisch worden bevraagd: kunnen zij uit de voeten met deze werkvorm? De eerste bevindingen zijn dat cliënten het leuk vinden om 'achter de knoppen' te zitten.

2.6 '… dus denk positief!' Onderzoek naar een kortdurende hertraining (cognitieve bias-modificatie) gericht op sociale angst bij jongeren met een LVB
Jolanda Westera - Gedragswetenschapper - 's Heeren Loo, Groot Emaus

Deze workshop gaat over sociale angst bij jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en het RCT-onderzoek '… dus denk positief!' dat is uitgevoerd door de VU en 's Heeren Loo, Groot Emaus. In dit onderzoek is een grote groep jongeren met een LVB (voor een deel leerlingen van scholen voor praktijkonderwijs, voor een deel leerlingen van het Emaus College, die residentieel behandeld worden op Groot Emaus) gescreend op sociale angst en heeft een deel van deze groep een kortdurende CBM-I (cognitive bias modification – intervention) aangeboden gekregen. In de workshop wordt ingegaan op de interpretatiebias van sociaal angstige jongeren met een LVB. Ook wordt ingegaan op de opzet en uitvoering van het onderzoek en zullen de resultaten van zowel de screening als de interventie besproken worden. Ook is er natuurlijk aandacht voor wat dit betekent voor de behandeling van sociale angst bij deze jongeren.